

EERO AARNIO "NÄLKÄ TEKI MINUSTA SELVIYTYJÄN"

Kotiliesi

kotiliesi.fi

2 • 21.1.2016 • 7,50 €

Anne Pohtamo
& muut
missilegendat
**Suomi-kuvaa
nostamassa**

Marimekon
Tiina Alahuhta-Kasko
**Luksusmerkkien
pinnallisuus
ei istu minulle**

Upea Suomi

- ♥ 7 x suomalaiset onnen hetket
- ♥ Kauneutta kotimaan luonnosta
- ♥ Koe kotimaan talvikaupungit

Plus

♥ Oma maa mansikka!

*Sesongin
lähiruokaherikat*

*Lukijamallit
ja kotimainen
muoti*

*Anu Pentikin
koti Posiolla*

Teksti **Essi Salonen** Kuvat **Sampo Korhonen**/Otavamedia

*Sotavuosina koettu nälkä toi **Eero Aarnion** elämään selviämisen eetoksen. Myös äidin peloton luonne antoi mallin, että aina pärjätään. 83-vuotiaan muotoilijan mieli on niin vireä, että kynästä syntyy koko ajan uutta.*

Leikkivä mieli

alossa käy hulina. Kuohuviinilaatikoita kannetaan kylmään. Valkokangas ja videotykki on viritetty olohuoneeseen. **Eero Aarnion** kotiin, Kirkkonummen Veikkolaan on tulossa väkeä kuulemaan Designmuseossa keväällä avautuvasta Aarnion retrospektiivistä.

Mustiin pukeutunut isäntä sukkuloi järjestelyjen keskellä hyväntuulisena ja sanavalmiina.

"Tietysti olen ylpeä saavutuksistani. En vähättele niitä yhtään. Kun minulla oli retrospektiivinen näyttely Meksikossa, siellä kävi 55 000 ihmistä", sisustusarkkitehti ja professori kertoo.

83-vuotiaalla Aarniolla, klassikoksi nousseen Pallotuolin (1966) isällä, on edelleen kysyntää ympäri maailmaa. Häneltä halutaan näyttelyjä ja pyydetään haastatteluja.

Hän kiikuttaa näyttille Intian *Elle Decor* -lehden tuoreen numeron, jossa hänestä on näyttävä artikkeli.

"Kutsuivat käymäänkin Intiassa, mutta en mennyt. Olen oppinut sanomaan ei! Olen matkustanut elämässäni riittävästi. Jo vuonna 1967 tein maailmanympärysmatkan. Etenkään lentämisestä en enää välitä. Lentokentillä on ihan kamalaa", isäntä sanoo.

"Kun minua pyydettiin Shanghaiin näyttelyyn, espanjalainen yhteistyökumppani lähetti sinne 177 senttiä pitkän pahvi-Eeron minua edustamaan. Saavat sitten kiinalaiset poseerata sen kainalossa."

Avara ja moderni, rinnetontilla seisova talo on Aarnion suunnittelema. Se on myös Eero Aarnion työpaikka, koska mies on työn touhussa kaiken aikaa. >>

Muotoilija, professori Eero Aarnion koti Kirkkonummen Veikkolassa on täynnä hänen suunnittelemiin huonekaluja. Ring-tuoli on Aarnion 2000-luvun tuotantoa.

TEIN SEN

Aarnio sanoo perineensä yrittäjähenkisyytensä äidiltään. Hän pyörittää perheensä kanssa Design Eero Aarniota.

Eero Aarnio

Syntynyt: 21. heinäkuuta 1932 Helsingissä.

Perhe: Puoliso Pirkko Aarnio, kaksi tyttäretä.

Asuu: Kirkkonummen Veikkolassa.

Ura: Muotoilija, sisustusarkkitehti, professori. Valmistui sisustusarkkitehdiksi vuonna 1957. Vuodesta 1962 työskennellyt freelancerina. Tunnetumpia huonekaluja mm. Pallotuoli, Kupla, Pastilli, Kanttarelli ja Tuplakupla-valaisin. Vuonna 2008 Compasso d'Oro -palkinto sekä Kaj Franck-muotoilupalkinto. Vuonna 2010 Pro Finlandia-mitali. Aarnion töitä on useissa museoiden kokoelmissa kuten New Yorkin MoMAssa, Lontoon Victoria & Albert Museumin ja Pariisin Pompidou-keskuksessa.

”Jos meillä ei ollut kotona ruokaa, lähdimme äidin kanssa päiväksi marjametsään. Nälän kokemuksesta tuli elämäni vahva selviämisen eetos.”

Värikäs koti on kuin muotoilijan tuotannon läpileikkaus. Aarnion tunnetuimmat istuimet, valaisimet ja pikkuesineet kuuluvat sisustukseen. Täällä on esimerkiksi ihka ensimmäinen Pallotuoli, tuossa Kupla ja Pastilli, tuolla leikkisät, eläinhahmoiset Poni ja Puppy -istuimet, Tuplakupla- ja Ghost-valaisimet. Tuolla rivistönä Alessille suunnitellut kastelukannut.

Olohuoneen liukuovi on tapetoitu kansainvälisten ja kotimaisten aikakauslehtien kansilla, joissa Aarnion tuolit ovat komeilleet. *Playboy*n kanteen läpinäkyvä Kupla-tuoli alastomine malleineen on päässyt useamman kerran.

Puoliso **Pirkko Aarnio** tulee tervehtimään. Hän ja Eero tapasivat vuonna 1953 Helsingissä Wiipurilaisen osakunnan Pamaus-juhlassa, ja rakkaus syttyi heti. Pirkko oli silloin vastavalmistunut logonomi.

"Onhan tämä Eeron rinnalla oleminen ollut melkoinen koulu. Meillä on aina ollut hauskaa. Nykyisin kun herään, Eero istuu jo suunnittelupöydän ääressä ja haluaa kuulla mielipiteeni piirtämisestä", perheyrietyksessä joka paikkan naisena toimiva Pirkko sanoo.

Peloton kuin äiti

Helsingin Kallio, Viides linja. 28 neliön asunto talon ylimmässä kerroksessa oli Eeron lapsuudenkoti. Asunto lämpeni puilla, ja Eeron tehtävänä oli juosta puita kellarista äidille avuksi.

"Kasvoin äidin maailmaan. Hän hoiti kodin ja piti minulle ja veljilleni jöötä. Isä oli maalari ja paljon töissä, jotta sai meille leivän pöytään."

1930- ja 40-luvuilla seuraa pitivät sota ja niukkuus. Seitsemän kertaa Eero joutui lähtemään äidin kanssa junalla Helsingin pommituksia pakoon. Joskus tilaa löytyi vain eläintenkuljetusvaunusta. Isä jäi kaupunkiin, isoveljet olivat rintamalla.

"Kerran paluumatkalla näimme Ori-mattilan kohdalla, kuinka taivas Helsingin yllä oli punainen, kun kaupunki paloi. Kotitaloommekin osui pommi, ja isä selviytyi siitä vain täpärästi."

Kalliolaispoikien kanssa he viskoivat toisiaan kaduilta löytyneillä sirpaleilla, ja kerran Eero sai osuman ja ison haavan päähänsä.

"Että olen tavallaan sotainvalidi."

Eero Aarnio muistaa yhä, miltä nälkä tuntuu.

"Leipäkorttini on tallessa. Jos meillä ei ollut kotona ruokaa, lähdimme äidin kanssa päiväksi marjametsään. Nälän kokemuksesta tuli elämäni vahva selviämisen eetos."

Tärkein äidiltä saatu eväs oli pelottomuus. Eero muistaa, miten äiti lähetti hänen isoveljensä sotaan sanoen: "Kyllä te sieltä takaisin tulette." Ja niin he tulivatkin.

"Äiti oli hirvittävän vahva, vankkumaton persoona. Jos hän pelkäsi, hän ei milloinkaan näyttänyt sitä meille. Luulen, että äidin pelottomuus on tarttunut minuunkin."

Tärkeä kirjasto

Leikkivälle lapselle maailma oli hyvä paikka sodankin keskellä. Eerolla oli veistossa kymppi ja hän tykkäsi veistää haloista lentokoneita ja taistelulaivoja. Kerran hän teki isoveljiensä kanssa sähköauton, jonka hän koversi suurella pieteetillä umpipuusta. Kavereiden kanssa lennäteltiin lennokkeja Pengerkadun puistikossa, ja pallokentillä oli aina peliseuraa.

"Leikittiin ja pelattiin kunnes tytöt alkoivat kiinnostaa."

Työläiskodissa ei keskusteltu muotoilusta tai arkkitehtuurista, mutta Eero vietti paljon aikaa kodin vieressä olevassa Kallion kirjastossa. Sieltä hän sai tiskin alta luettavakseen *Life*-lehtiä, joiden kautta visuaalinen maailma alkoi avautua nuorelle miehelle.

Vuonna 1953 Eero Aarnio painoi pää-

hänsä valkolakin ja olisi halunnut opiskelemaan Teknilliseen korkeakouluun, mutta matikkapää ei riittänyt. Taideteollisen oppilaitoksen sisustusarkkitehtuurin linjalle hän pääsi vuonna 1954.

"Siellä **Ilmari Tapiovaara** huomasi, että piirsin aika hyvin. Hän oli sen ajan ykkössuunnittelija, minunkin esikuvani. Olin hetken töissä hänen toimistolaan piirtäen puhtaaksi hänen suunnitelmiaan."

Käytännön opin huonekalujen tekoon Eero Aarnio hankki 1960-luvun alussa Askon tehtaalla Lahdessa. Muutaman vuoden jälkeen oli aika jättäytyä oman itsensä herraksi.

"Tiesin, että osaan hommani ja oli itsestään selvää, että jättäydyn freelanceriksi. Aluksi tein kyllä myös koulupalokuvauksia yhdessä Pirkon kanssa, kun se oli niin hyvä bisnes. Ajoimme Vespalla ympäri Suomea, Pirkko istui tarakalla ja lauloi aina samaa laulua."

Sitten syntyivät tyttäret.

Muotoilija pyörittää yritystään Design Eero Aarniota perheensä kanssa. Hän sanoo perineensä myös yrittäjähenkisyytensä äidiltään.

"Äiti olisi halunnut ostaa sodan jälkeen hiekkakuopan ja ryhtyä yrittäjäksi. Isä ei halunnut, koska oli turvallisuushakuisempi."

Hieman työhullu

Äkillinen sadekuuro paukuttaa Aarnioiden talon peltikattoa kuin rumpua. Eero istahtaa katosta riippuvaan, >>

Eero ja Pirkko Aarnio tapasivat vuonna 1953 ja yhä he mahtuvat sopuisasti Pallotuoliin.

Eero Aarnio sanoo, että luovuus ei synny pakottamalla. Parhaat ideat syntyvät köllötellessä.

2000-luvulla suunnittelemaansa Ringtuoliin. Hän kehuu sen ergonomiaa eikä parhaakseen ja alkaa keinua. Muutamaa askelmaa alempana, Aarnion työpöydällä, on suuri määrä kyniä.

"Lyijykynä on aina ollut välineeni. Tietokoneella en piirrä. Onneksi näköni on yhä hirveän hyvä. En tarvitse lasia kuin piirtäessäni jotain todella tarkkaa."

Joka aamu kello kuusi hän istuu pöydän ääreen piirtämään. Vaikka hän on vaimonsa sanojen mukaan "hieman työhullu", yksi periaate Eerolla on ollut aina kirkkaana.

"Teen hitaasti ja hyvää. Luovuutta ei pysty pakottamaan. Kun minulta tilataan jotain, sanon etenkin nykyisin, että teen parhaani, mutta en lupaa mitään. Usein parhaat ideani syntyvätkin kun vain olla köllöttelen."

Ikonin asemaan nousseen Pallotuolin suunnittelu ja valmistus vei aikoinaan koko vuoden.

"Tein sen protoa lasikuidusta Uskelan koulun veistososalissa Salossa. Käytin työstämiseen isoa laikkaa. Pallossa oli ideana, että siihen mahtuu koko perhe istumaan."

Pallosta tuli hitti, jota myytiin vuonna 1966 viikon aikana kolmeenkymmeneen maahan. Pian Pallon hankkivat esimerkiksi Persian shaahi, ruhtinatar Grace, Bing Crosby kuin Urho Kekkonenkin. Vuonna 1968 tehty Kupla löytyy muun muassa Alberto Alessin kodista.

Aarnio ei kuitenkaan rikastunut 1960-luvun kuumina vuosinaan.

"En osannut tehdä hyviä sopimuksia. Nykyisin jo osaan eikä minulla ole enää taloudellisia huolia. Voin tehdä mitä haluan. Silti minulle on tärkeää olla tuottava."

Tuoleja Aarnio on suunnitellut aina, koska ne ovat vaikeimpia ja kiehtovimpia huonekaluja suunnitella. Muovia hän on käyttänyt, koska se on plastinen materiaali, josta voi tehdä mitä vain. Luova hulluttelu ja leikkimielisyys ovat olleet hänen töissään aina läsnä. Hänen lapsille suunnittelemaansa värikäs Puppy-istuin näyttää häntä pystyssä olevalta korvattomalta koiralta.

"Se on esine, jota kukaan ei tarvitse, mutta kaikki haluavat", Aarnio nauhahtaa.

Hän sanoo olevansa täysin itsevarma kun pääsee piirtämisen vauhtiin.

"Olen tehnyt suunnitelman päässäni hyvin valmiiksi. Kun istun työpöydän ääreen, annan mennä. Mistään ei tule mitään jos epäilee. Koen, että ammattitaitoni on koko ajan vain kasvanut ja kansainväliset kontaktini ovat lisääntyneet. Kova juttu on sekin, että nimeni on päässyt kuudesti *New Yorkin Timesin* sanaristikoon."

Entä ovatko Eeron tuotteet edelleen Suomessa valmistettuja?

"Totta hitossa ne ovat, 99 prosenttisesti! Kotiinpäin on vedettävä aina. Koen, että yksi parhaista aikaansaannoksistani on ollut luoda työtä Suomeen. Puppy-istuin tehdään kylläkin Magisilla Italiassa."

Ikuinen optimisti

Koti on Aarnioille tärkeä paikka. Täällä tehdään työt ja otetaan vastaan läheiset ja vieraat. Ennen Veikkolaan tuloa menevä pari ehti muuttaa 16 kertaa.

"Tämä on tähänastisista kodeistamme paras. Olen aina halunnut elää rannalla."

Aivan veden ääressä on pienen pienen sammalkattoinen savusauna, Eerolle hyvin tärkeä paikka. Kylmään veteenkin hän menee.

"Ainakin polviin asti."

Vaikka elämä on ollut hyvää, on se jo muistutellut rajallisuudestaan. Vuonna 1988 Veikkolan talo oli saatu juuri valmiiksi, ja perhe oli matkustanut joulunviettoon Pirkon sukulaisten luo Kuopioon. Eero Aarnion joulu meni kuitenkin sairaalan käytävällä, pedissä maaten, happimaski kasvoilla. Infarkti oli iskenyt sydämeen. Kun sydämen verisuonet tutkittiin tarkemmin Helsingissä, niistä löytyi tukoksia. Leikkausta ei ole tarvittu, mutta hänen on pitänyt syödä siitä lähtien lääkkeitä.

"En puhu mielelläni sairauksista. Yleensä kun ikäiseni ihmiset tapaavat, he ryhtyvät puhumaan vaivoistaan, ja heti on kiva ilta pilalla."

"Me olemme Pirkon kanssa optimisteja, otamme päivän kerrallaan ja tuemme toinen toisiamme."

Kun Eero pyytää Pirkkoa kuvan ottoa varten kainaloonsa Pallotuoliin, Pirkko miettii ääneen, kelpaako hänen asunsa.

"Kun olet kelvannut minulle 56 vuotta, kelpaat nytkin", Eero sanoo.

"Sulla on tukka vähän pörröllään", Pirkko vastaa. •